

“สงขลาพอเพียง” ต้นแบบการเมืองสมานฉันท์

ไม่ใช่เรื่องง่าย ที่การผลักดันนโยบายสาธารณะของภาคประชาชน จะประสบผลสำเร็จบนพื้นฐานการทำงานร่วมกันของภาครัฐ ประชาชน และนักการเมือง

แต่คงไม่ยากเกินไปสำหรับการทำงานของกลุ่ม “เครือข่ายสงขลาพอเพียง” ที่ภาคประชาชนสามารถกำหนดนโยบายสาธารณะทางสุขภาพของจังหวัดสงขลา ภายใต้การทำงานร่วมกันระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัด องค์กรปกครองท้องถิ่น นักวิชาการ นักธุรกิจ และเครือข่ายภาคประชาชน

ผศ.ภก.พงศ์เทพ สุธีรวิทย์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (สวรส.ภาคใต้ มอ.) เผยความเป็นมาของเครือข่ายนี้ว่า “นโยบายสาธารณะที่เกิดจากการผลักดันของภาคประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้ ซึ่งผมได้เริ่มจากการต่อยอดของฐานที่มีอยู่ในจังหวัด นั่นคือ ฐานชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งในจ.สงขลา มีเด่นๆอยู่ 4 กลุ่ม ภายใต้การนำของ 4 เลือ แห่งกลุ่ม

ออมทรัพย์ อย่าง ครูชบ ยอดแก้ว ให้ทำเรื่องสิ่งจะวันละบาท ลุงอัมพร ค้างปาน กองทุนสิ่งจะออมทรัพย์คลองเปรี๊ยะ ลุงฉีกัญ หนูประดิษฐ์ กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ คลองหะ และลุงเกล้า แก้วเพชร กองทุนสิ่งจะออมทรัพย์นาหว่า

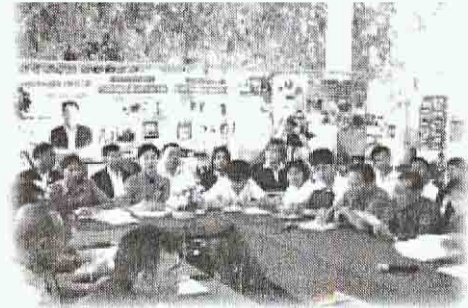
หลังจากเชิญ 4 เลือ คุยกันระยะหนึ่งแล้ว เห็นว่าน่าจะมีการริเริ่มร่วมด้วย จึงไปจับผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (ขณะนั้นคือ นายสมพร ไร่บางยาง) ไปหารองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา นายกองดีการบริหารส่วนตำบลท่าข้าม และลุงอรัญ จิตตะเสโน นักธุรกิจ เข้ามาร่วม เครือข่ายสงขลาพอเพียงจึงเริ่มชัดเจนบนความหลากหลายนับจากจุดนั้น โดยมีรูปแบบการทำงานอย่างเป็นกันเอง และมีการแลกเปลี่ยน ทุกวันเสาร์ที่ 2 ของเดือน”

ในที่สุด “เครือข่ายสงขลาพอเพียง” ก็สามารถก่อตัวเป็นรูปร่าง ภายใต้การจัดโครงการสร้างการทำงาน ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (มอ.) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยมี สวรส.ภาคใต้เป็นตัวขับเคลื่อน มีผู้ว่าราชการจังหวัด นายกอบจ. เป็นที่ปรึกษา พร้อมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รองผู้ว่าฯ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการสปสข.พื้นที่สงขลา ภาคการเมืองท้องถิ่น เช่น รองนายกอบจ. ประธานสมาคมอบต. ภาควิชาการ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ภายใต้การสนับสนุนของสวรส. และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

และแล้ว “สงขลาพอเพียง” ก็สามารถผลักดันนโยบายเชิงสุขภาพจนประสบผลสำเร็จ โดยผลที่เห็นเป็นรูปธรรม นั่นคือการขับเคลื่อนแผนสุขภาพจังหวัดสงขลาใน 14 ประเด็นหลัก ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มเนื้อหา ได้แก่

1. การจัดการระบบบริการสุขภาพ ประกอบด้วย 3 ประเด็นย่อย คือ การจัดระบบบริการสุขภาพของสถานบริการและหลักประกันสุขภาพด้านหน้า กองทุนชุมชนหรือกองทุนออมทรัพย์ที่เอื้อต่อการสร้างสุขภาพพบปะทออาสาสมัครหมู่บ้านกับการสร้างเสริมสุขภาพ

2. การสร้างเสริมสุขภาพตามกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งได้แก่

เด็ก-เยาวชน ผู้พิการ ผู้สูงอายุ แรงงานนอกระบบ และสุขภาพผู้บริโภค

3. ปัญหาสุขภาพเชิงประเด็น ซึ่ง ได้แก่ เกษตรเพื่อสุขภาพ และอาหารปลอดภัย การลดอุบัติเหตุการจราจร การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ และวัฒนธรรมกับสุขภาพ

4. การบริหารจัดการข้อมูลข่าวสาร และสื่อสารสาธารณะเพื่อสุขภาพ

ตัวอย่างของโครงการที่สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมเช่น “แผนงานสุขภาพตำบล” ภายใต้การสนับสนุนของสสส. ในการจัดทำเมนูสุขภาพสำหรับประชาชนทุกช่วงอายุ ทั้งในชุมชน โรงเรียน และศูนย์เด็กเล็ก, การลดอุบัติเหตุ ด้วยการสะท้อนปัญหาผ่านองค์กรปกครองท้องถิ่น ทำให้ออบจ.ตัดสินใจสั่งซื้อรถโรงเรียน ในพื้นที่เขตโรงเรียน

“ครูชบ ยอดแก้ว” เล่าว่า การประชุมแผนสุขภาพระดับจังหวัด ประกอบด้วยภาครัฐ ฐรกิจ ผู้นำชุมชน เริ่มมา 2 ปีกว่าแล้ว สิ่งที่น่าประทับใจที่สุดคือ สุขภาพของคนในจังหวัดสงขลา โดยเคลื่อนไหวตามความถนัดของแต่ละคน เช่น ผมถนัดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน ผ่านเครื่องมือการออมทรัพย์ ด้วยการลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ซึ่งจังหวัดสงขลา มี 113 ตำบล ตอนนี้ทำได้ 120 กองทุน คาดว่าต่อไปจะมีบ้านอายุสำหรับคนสงขลาอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งขณะนี้มีคนเข้าร่วมกว่า 1.3 แสนคน มีเงินบริหารเงินกองทุน โดยแต่ละชุมชนต่างจรรวมทั้งสิ้น 43 ล้านบาท

นอกจากการบรรจุแผนสุขภาพในจังหวัดสงขลาแล้ว ยังได้ขยายผลสู่การบรรจุแผนสุขภาพภาคประชาชนในแผนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในระยะเวลา 3 ปี

“พีระ ตันติเทรณี” รองนายกอบจ.สงขลา เล่าว่า “จากเดิมอบต. และอบจ. มีแนวคิดพัฒนาแต่สิ่งปลูกสร้างเป็นหลัก มาวันนี้เริ่มหันมาองการพัฒนาสุขภาพของคนในจังหวัดสงขลา จุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้อบต.และอบจ. ต้องหันมาทำงานสร้างสุขภาพมากขึ้น เพราะข้อเสนอจากเครือข่ายภาคประชาชนกระทบต่อนโยบายสาธารณะ โดยมีภาควิชาการช่วยคิดและส่งข้อมูลที่ควรทำ อีกทั้งยังมีการลงไปปฏิบัติจากเครือข่ายที่เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนที่ทำงานการเมืองต้องหันมาทำงานการเมืองแบบใหม่ และต้องหาเสียงแบบใหม่ นั่นคือ การฟังเสียงและข้อเสนอจากภาคประชาชน ดังนั้นถ้าฐานข้างล่างดีแล้ว ก็สามารถกดดันหรือต่อรองการกำหนดนโยบายหรืองบประมาณของระดับบนได้”

“ความสมานฉันท์” บนพื้นฐานของความร่วมมือระหว่างภาคประชาชน ภาครัฐ ฝ่ายการเมือง และภาคเอกชน นับเป็นต้นแบบสำคัญที่การเมืองระดับชาติ อาจต้องถูกคิด...

สสส. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ www.thaihealth.or.th สอบถาม 0-22980500 ต่อ 1222